

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/33/2025
Identifikačné číslo spisu:	5811204169
Dátum vydania rozhodnutia:	19.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:5811204169.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ T. T. Š., narodený XX. A. XXXX, E., I. XXX, 2/ O. A., narodený XX. B. XXXX, E., U. G. XXX/XX, 3/ O. L., narodený XX. B. XXXX, E., K. XXX/X, 4/ T. Š. L., narodený XX. B. XXXX, E., Z. XXX/XXX, 5/ B. W., narodený XX. Q. XXXX, E., Q. I. XXX/X, 6/ M. W., narodená XX. Q. XXXX, E., Ú. XXX/X, zastúpených spoločnosťou TOMANÍČEK & PARTNERS s.r.o., Žilina, Sládkovičova 6, IČO: 47 239 000, proti žalovanému družstvu ŽIAREC, poľnohospodárske družstvo, Tvrdošín, IČO: 00 191 175, zastúpenému advokátom Mgr. Igorom Paliderom, Zubrohlava, Klinec II 215/29, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 12C/3/2020, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 31. júla 2024 sp. zn. 7Co/77/2024, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 31. júla 2024 sp. zn. 7Co/77/2024 a uznesenie Okresného súdu Námestovo z 27. februára 2024 č. k. 12C/3/2020-714 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Námestovo na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 27. februára 2024 sp. zn. 12C/3/2020 návrh žalobcov 1/ až 6/ na doplnenie rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 12C/3/2020-685 zo dňa 19. januára 2024 odmietol. Vychádzal zo zistenia, že Okresný súd Námestovo rozsudkom č. k. 12C/3/2020-685 zo dňa 19. januára 2024 rozhodol a určil, že žalobcovia 1/ ž 6/ sú vlastníckmi pozemkov bližšie špecifikovaných vo výroku I. predmetného rozsudku. Rozsudok bol žalobcom, prostredníctvom právneho zástupcu, doručený dňa 19.01.2024. Dňa 06.02.2024 bol súdu doručený návrh žalobcov na doplnenie uvedeného rozsudku, z dôvodu, že nevyčerpal predmet konania v celom rozsahu. Lehota 15 dní od doručenia rozsudku na podanie návrhu na doplnenie rozsudku žalobcom uplynula dňa 05.02.2024, návrh na doplnenie tak bol podaný oneskorene.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov uznesením z 31. júla 2024 sp. zn. 7Co/77/2024 uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh žalobcov 1/ až 6/ na doplnenie rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 12C/3/2020-685 zo dňa 19. januára 2024 zamietol. Po oboznámení sa s obsahom spisu mal odvolací súd preukázané, že súd prvej inštancie rozsudkom č. k.

12C/3/2020-685 zo dňa 19. januára 2024 určil, že žalobcovia 1/ ž 6/ sú vlastníckmi pozemkov tak ako sú bližšie špecifikované vo výroku I. predmetného rozsudku. Z rozsudku súdu prvej inštancie nepochybne vyplýva, že ním nebolo rozhodnuté o celom predmete konania vymedzenom v žalobnom návrhu. Z uvedeného dôvodu žalobcovia podaním zo dňa 05.02.2024 podali návrh na vydanie doplnujúceho rozsudku. Rozsudok bol právnomu zástupcovi žalobcov doručený dňa 19.01.2024 a dňom nasledujúcim, t. j. dňom 20.01.2024 začala žalobcom plynúť 15-dňová lehota na podanie návrhu na doplnenie rozsudku, pričom posledný deň tejto lehoty pripadol na deň 05.02.2024 (§ 121 ods. 2, 4 CSP). Návrh na vydanie doplniaceho rozsudku bol podaný dňa 06.02.2024. Súd prvej inštancie dospel k správnomu záveru o oneskorenom podaní návrhu na vydanie doplniaceho rozsudku.

2.1. Žalobcovia v odvolaní namietali, že súd prvej inštancie sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia veci, keď právnú normu aplikoval neprípustne formalisticky, prípadne ju vôbec neaplikoval, ktorým postupom došlo k odopretiu spravodlivosti žalobcom, poukazujúc na dĺžku konania, ktoré sa vedie od roku 2011, skutočnosť, že sporom sa zaoberali súdy všetkých troch stupňov sústavy všeobecného súdnictva a že žalovaný v priebehu konania prestal spochybňovať vlastnícke právo žalobcov, pričom v takejto situácii mal súd prvej inštancie sám rozsudok doplniť napriek tomu, že žalobcovia podali návrh oneskorene. S uvedenou námietkou sa odvolací súd nestotožnil, nakoľko žalobcovia svoje procesné právo síce využili, no jeho oneskoreným podaním už nemohli dosiahnuť, aby súd prvej inštancie dodatočne rozhodol aj o nároku, o ktorom v už vydanom rozsudku nedopatrením opomenul rozhodnúť. Doplnenie rozsudku môže súd vykonať aj bez návrhu (ex offa), ale iba dovedy, kým rozsudok nenadobudol právoplatnosť (§ 225 ods. 1 veta druhá CSP). V čase podania návrhu žalobcov na vydanie doplniaceho rozsudku 06.02.2024 (po zákonom stanovenej lehote) rozsudok nenadobudol právoplatnosť, nakoľko v tom čase ešte plynula odvolacia lehota žalovaným (do 13.02.2024), ktorí napokon aj odvolanie podali dňa 12.02.2024, avšak neskôr dňa 11.03.2024 odvolanie vzali späť. V prípade späťvzatia odvolania v zmysle § 369 ods. 2 veta prvá CSP ak odvolateľ vezme odvolanie späť, právoplatnosť napadnutého rozhodnutia nastane, ako keby k podaniu odvolania nedošlo. V preskúmvanej veci tak nastane právoplatnosť rozsudku dňa 14.02.2024, a preto odvolací súd nemal možnosť vrátiť vec súdu prvej inštancie na vydanie doplniaceho rozsudku ex offa. Pokiaľ súd prvej inštancie použil vo výroku napadnutého uznesenia znenie, že návrh žalobcov 1/ až 6/ na doplnenie rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 12C/3/2020-685 zo dňa 19. januára 2024 odmieta, aplikujúc analógiu § 386 písm. a) CSP v spojení s čl. 4 ods. 1 CSP, odvolací súd, hoci vyhodnotil odvolacie námietky žalobcov ako nedôvodné, vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností a znenia právnej úpravy (§ 225 ods. 2 veta druhá CSP: Ak súd nevyhovie návrhu strany na doplnenie rozsudku, návrh zamietne.), napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v zmysle § 388 CSP zmenil.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“), prípustnosť ktorého vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, domáhajúc sa jeho zrušenia, ako aj zrušenia uznesenia súdu prvej inštancie a vrátenia mu veci na ďalšie konanie. Argumentovali tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Námestovo pod spis. zn. 12C/3/2020 žalobcovia žalovali o určenie vlastníckeho práva k pozemkom, ktoré v priebehu konania špecifikovali. Súd prvej inštancie rozsudkom z č. l. 685 z 19.1.2024 žalobe vyhovel, ale opomenul do výroku poňať celý predmet konania, teda určil vlastnícke právo len k niektorým pozemkom bez toho, aby vo zvyšku žalobu zamietol. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že mal úmysel vyhovieť žalobe ako celku, keďže uznal vlastnícke právo žalobcov. Žalobcovia podali návrh na doplnenie rozsudku o chýbajúce pozemky, avšak súd prvej inštancie ho uznesením z č. l. 714 z 27.2.2024 odmietol z dôvodu jeho oneskoreného podania. Proti uzneseniu podali žalobcovia odvolanie, na základe ktorého odvolací súd dovolaním napadnutým uznesením síce zmenil, ale iba z toho dôvodu, aby návrh na doplnenie rozsudku zamietol. Žalobcovia nepopierajú, že návrh na doplnenie rozsudku podali jeden deň po uplynutí pätnásťdňovej lehoty. Vzhľadom na okolnosti prípadu sa však súd prvej inštancie dopustil nesprávneho procesného postupu, keď sám z vlastnej iniciatívy nevydal doplnujúci rozsudok, hoci to zákon pripúšťal a konanie nebolo právoplatne skončené (žalovaný podal odvolanie a ešte ho nezobral späť). Špecifické okolnosti prípadu spočívali v tom, že súdne konanie sa viedlo od roku 2011, sporom sa zaoberali súdy všetkých troch stupňov sústavy všeobecného súdnictva, žalovaný v priebehu konania prestal spochybňovať vlastnícke právo žalobcov (prijal uznesenie o uznaní tohto práva a zobral späť odvolanie proti rozsudku o jeho určení). V takejto situácii

mal súd namiesto toho, aby len formalisticky odmietol návrh žalobcov na doplnenie rozsudku, dôsledne zvažovať, či sám rozsudok doplní. Postup súdu sa tak javí ako odopretie spravodlivosti, keď namiesto toho, aby napravil vlastnú chybu, odmietol vykonať svoju právomoc (hoci nie povinnosť), čím vytvára nevyhnutnosť začatia ďalšieho súdneho konania. Nie je zrejmé, kedy by mal súd aj bez návrhu doplniť svoj rozsudok, ak nie vtedy, keď na základe vlastnej nedôslednosti opomenie rozhodnúť o celom predmete konania, hoci spor trvá už trinásť rokov a spory medzi stranami sa postupne podarilo urovnať. S ohľadom na princípy materiálneho právneho štátu, ktorého požiadavkou je aj to, aby súdy spory pomáhali vyriešiť, nie ich ďalej prehlbovali, mal súd sám rozsudok doplniť napriek tomu, že žalobcovia podali návrh oneskorene. Odvolací súd nepostupoval správne, keď odmietol odvolaniu vyhovieť z dôvodu, že právoplatnosť rozsudku nastala, ako keby odvolanie podané nebolo. V čase rozhodovania odvolacieho súdu nebolo odvolacie konanie zastavené a existoval ešte priestor na poskytnutie adekvátnej ochrany vlastníckemu právu žalobcov. Žalobcovia už v odvolaní poukazovali na to, že práve vyhovením odvolaniu bude možné spravodlivé usporiadanie vzťahov medzi stranami, keď sa vytvorí priestor na doplnenie rozsudku z úradnej moci a na vyhnutie sa ďalšiemu súdnemu konaniu, ktoré by muselo nasledovať. Odvolací súd napriek tomu svojím postupom neposkytol vlastníckemu právu žalobcov potrebnú ochranu.

4. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom

denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. V danom prípade dovolatelia namietajú nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií spočívajúci v nevydaní doplniaceho rozsudku.

11. Podľa § 225 ods. 1 až 3 CSP ak nerozhodol súd v rozsudku o niektorej časti predmetu konania alebo o predbežnej vykonateľnosti, môže strana do 15 dní od doručenia rozsudku navrhnúť jeho doplnenie. Súd môže rozsudok, ktorý nenadobudol právoplatnosť, doplniť aj bez návrhu. Doplnenie urobí súd doplniacim rozsudkom, na ktorý sa primerane použijú ustanovenia o rozsudku. Ak súd nevyhoví návrhu strany na doplnenie rozsudku, návrh zamietne. Návrh na doplnenie sa netýka právoplatnosti ani vykonateľnosti výrokov pôvodného rozsudku.

12. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie rozhodol vo veci samej rozsudkom č. k. 12C/3/2020-685 zo dňa 19. januára 2024 a určil, že žalobcovia 1/ ž 6/ sú vlastníkmí pozemkov tak ako sú bližšie špecifikované vo výroku I. predmetného rozsudku. Z rozsudku súdu prvej inštancie nepochybne vyplýva, že ním nebolo rozhodnuté o celom predmete konania vymedzenom v žalobnom návrhu. Z uvedeného dôvodu žalobcovia podaním zo dňa 05.02.2024 podali návrh na vydanie doplniaceho rozsudku. Rozsudok bol právnenému zástupcovi žalobcov doručený dňa 19.01.2024 a dňom nasledujúcim, t. j. dňom 20.01.2024 začala žalobcom plynúť 15-dňová lehota na podanie návrhu na doplnenie rozsudku, pričom posledný deň tejto lehoty pripadol na deň 05.02.2024 (§ 121 ods. 2, 4 CSP). Návrh na vydanie doplniaceho rozsudku bol podaný dňa 06.02.2024, t.j. oneskorene, čo uznali aj samotní žalobcovia. Žalobcovia však argumentovali, že súd prvej inštancie mohol a mal rozhodnúť o vydaní doplniaceho rozsudku aj bez návrhu (ex offio). Odvolací súd túto argumentáciu neakceptoval s odôvodnením, že predmetný rozsudok súdu prvej inštancie už nadobudol právoplatnosť. Dovolatelia takýto postup považujú za neprípustne formalistický.

13. Dovolací súd poukazuje na ustálené závery súdnej praxe, podľa ktorých síce nemožno spochybňovať význam formalít a podmienok konania, ktoré musia byť dodržané v konaní pred súdmi, tieto obmedzenia a ich výklad však nemôžu neprimeraným spôsobom obmedziť jednotlivca v prístupe k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by právo na prístup k súdu bolo spochybnené vo svojej podstate. Preto sa pri posudzovaní splnenia formálnych podmienok a náležitostí konania treba vyhnúť prehnanému formalizmu, ktorý by zasahoval do zásad spravodlivého procesu, ale aj prehnanej pružnosti, ktorá by viedla k spochybneniu procesných podmienok stanovených zákonom (Ústavný súd Slovenskej republiky III. ÚS 194/2012, Ústavný súd Českej republiky IV. ÚS 281/04, III. ÚS 2373/21, Európsky súd pre ľudské práva Walchli proti Francúzsku, č. 35787/03, § 29, z 26. júla 2007). Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 1241/12 tiež uviedol, že nie je možné tolerovať formalistický postup, ktorým sa za použitia sofistikovanej argumentácie odôvodňuje zrejma nespravodlivosť. Formalistický výklad zákona je v rozpore s princípmi materiálneho právneho štátu. Úlohou súdu a orgánu verejnej moci v podmienkach materiálneho právneho štátu je nájsť také riešenie, ktoré je súladné so všeobecnou ideou spravodlivosti, resp. v súlade s prirodzeno-právnymi princípmi (porov. napr. 9Sžsk/68/2020).

13.1. Všeobecné súdy musia nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nie súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho-ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (I. ÚS 548/2015). Spravodlivosť musí byť vždy prítomná v procese, ktorým sudca interpretuje a aplikuje právo ako hodnotový činiteľ. Pre hľadanie práva je vždy nevyhnutné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré sú založené na skutkových zisteniach. Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť komplikované a netypické, čo však nezabavuje súdy povinnosti urobiť všetko pre spravodlivé riešenie sporu (4Cdo/170/2019, 6Cdo/88/2022).

14. Vyhodnotiac konkrétne okolnosti prejednávaneho sporu vo svetle vyššie citovaných judikatórnych záverov dospel dovolací súd k záveru, že dovolatelia dôvodne namietajú nesprávny procesný postup

súdov nižších inštancií spočívajúci v nevydaní doplniaceho rozsudku. Hoci je nesporné, že ich návrh na vydanie doplniaceho rozsudku bol podaný oneskorene (o 1 deň), bol však podaný pred tým, ako rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť, preto neexistuje žiaden rozumný dôvod, ktorý by bránil súdu prvej inštancie vydať doplniací rozsudok aj bez návrhu (§ 225 ods. 1 druhá veta CSP).

15. Dovolatelia dôvodne poukázali na špecifické okolnosti prípadu spočívajúce v tom, že súdne konanie sa viedlo od roku 2011, sporom sa zaoberali súdy všetkých troch stupňov sústavy všeobecného súdnictva, žalovaný v priebehu konania prestal spochybňovať vlastnícke právo žalobcov (prijal uznesenie o uznaní tohto práva a zobral späť odvolanie proti rozsudku o jeho určení). V takejto situácii mal súd namiesto toho, aby len formalisticky odmietol/zamietol návrh žalobcov na doplnenie rozsudku, dôsledne zvažovať, či sám rozsudok doplní. Postup súdu sa tak javí ako odopretie spravodlivosti, keď namiesto toho, aby napravil vlastnú chybu, odmietol vykonať svoju právomoc, čím vytvoril nevyhnutnosť začatia ďalšieho súdneho konania. Nie je zrejmé, kedy by mal súd aj bez návrhu doplniť svoj rozsudok, ak nie vtedy, keď na základe vlastnej nedôslednosti opomenie rozhodnúť o celom predmete konania, hoci spor trvá už trinásť rokov a spory medzi stranami sa postupne podarilo urovnať. S ohľadom na princípy materiálneho právneho štátu, ktorého požiadavkou je aj to, aby súdy spory pomáhali vyriešiť, nie ich ďalej prehľbovať, mal súd prvej inštancie v zmysle § 255 ods. 1 druhej vety CSP sám ex offio rozsudok doplniť napriek tomu, že žalobcovia podali návrh oneskorene. Dovolací považuje za rozhodujúce to, že návrh na vydanie doplniaceho rozsudku bol súdu prvej inštancie doručený ešte pred tým, ako rozsudok nadobudol právoplatnosť.

16. Dovolací súd preto dospel k záveru, že nevydaním doplniaceho rozsudku napriek tomu, že boli splnené podmienky pre jeho vydanie (§ 255 CSP), došlo v konaní k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne, najvyšší súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj uznesenie súdu prvej inštancie uznesením zrušil (§ 449 ods. 1 a 2 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Povinnosťou súdu prvej inštancie bude vydať doplniací rozsudok v zmysle § 255 CSP.

17. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.